

**ZAMONAVIY O'QUV MUASSASALARIDA O'QUV-USLUBIY TA'MINOT:
NAZARIY VA AMALIY ASOSLAR**

*Andijon davlat chet tillar instituti talabasi
Qurbonova Ruxshonaxon.*

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy o'quv muassasalarida o'quv-uslubiy ta'minotning mazmun-mohiyati, uning ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni hamda raqamli transformatsiya sharoitida takomillashuv jarayonlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda o'quv rejalari, fan dasturlari, darsliklar, metodik qo'llanmalar va elektron resurslarning ahamiyati ochib beriladi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonlari, xususan, O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi faoliyati doirasida amalga oshirilayotgan islohotlar kontekstida o'quv-uslubiy ta'minotni rivojlantirish yo'nalishlari yoritiladi.

Kalit so'zlar: o'quv-uslubiy ta'minot, zamonaviy ta'lim, metodik kompleks, raqamli pedagogika, kompetensiyaviy yondashuv, innovatsiya.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the content and essence of educational and methodological support in modern educational institutions, its role in improving the quality of education, and the processes of its development in the context of digital transformation. The importance of curricula, course syllabi, textbooks, methodological manuals, and electronic resources in the effective organization of the educational process is highlighted. Furthermore, the directions for developing educational and methodological support are examined within the framework of modernization of the education system of the Republic of Uzbekistan, particularly in the context of reforms implemented by the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan.

Keywords: educational and methodological support, modern education, methodological complex, digital pedagogy, competency-based approach, innovation.

Аннотация: В данной статье научно анализируются содержание и сущность учебно-методического обеспечения в современных образовательных учреждениях, его роль в повышении качества образования, а также процессы его совершенствования в условиях цифровой трансформации. Раскрывается значение учебных планов, рабочих программ дисциплин, учебников, методических пособий и электронных ресурсов в эффективной организации образовательного процесса. Кроме того, рассматриваются направления развития учебно-методического обеспечения в контексте модернизации системы образования Республики Узбекистан, в частности реформ, реализуемых в рамках

деятельности Министерство высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан.

Ключевые слова: учебно-методическое обеспечение, современное образование, методический комплекс, цифровая педагогика, компетентностный подход, инновация.

Hozirgi globallashuv sharoitida ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining strategik omiliga aylanib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, ilm-fan yutuqlarining tezkor yangilanib borishi hamda mehnat bozoridagi talablarning o'zgarishi ta'lim mazmunini yangicha asosda tashkil etishni talab qilmoqda. Zamonaviy o'quv muassasalari nafaqat bilim beruvchi maskan, balki raqobatbardosh, mustaqil fikrlay oladigan, innovatsion tafakkurga ega mutaxassislarni tayyorlovchi muhit sifatida faoliyat yuritishi zarur.

Ta'lim jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan o'quv-uslubiy ta'minot darajasiga bog'liq. O'quv-uslubiy ta'minot pedagogik faoliyatni ilmiy asosda tashkil etish, o'quv jarayonini rejalashtirish, nazorat qilish va takomillashtirish imkonini beruvchi kompleks tizimdir. U o'quv rejalari, fan dasturlari, darsliklar, metodik tavsiyalar, baholash mezonlari hamda elektron ta'lim resurslarini o'z ichiga oladi. Mazkur tizimning mukammalligi ta'lim sifatini bevosita belgilaydi.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda ta'lim sohasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan oliy va professional ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, kredit-modul tizimini joriy etish, xalqaro standartlarga moslashtirish va raqamli ta'lim platformalarini kengaytirish borasida muhim chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonlar o'quv-uslubiy ta'minotni yangicha mazmun bilan boyitishni taqozo etmoqda.

O'quv-uslubiy ta'minotning mohiyati va funksional ahamiyati

O'quv-uslubiy ta'minot ta'lim jarayonini ilmiy, didaktik va tashkiliy jihatdan qo'llab-quvvatlovchi tizim sifatida namoyon bo'ladi. Uning asosiy vazifasi o'quv jarayonining izchil va samarali tashkil etilishini ta'minlashdan iborat. Mazkur tizim pedagogik jarayonni rejalashtirish, o'quv materiallarini tanlash va tizimlashtirish, talabalarning bilimni nazorat qilish hamda ta'lim natijalarini baholashni qamrab oladi.

Zamonaviy pedagogika nuqtayi nazaridan o'quv-uslubiy ta'minot shaxsga yo'naltirilgan va kompetensiyaviy yondashuvga asoslanishi zarur. Ya'ni, ta'lim jarayonida faqat nazariy bilimlarni yetkazish emas, balki amaliy ko'nikmalar va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish ustuvor ahamiyat kasb etadi. Shu bois o'quv materiallari real hayotiy vaziyatlar bilan bog'langan, muammoli topshiriqlar va interfaol metodlar asosida ishlab chiqilishi lozim.

O'quv-uslubiy ta'minotning yana bir muhim jihati uning rivojlantiruvchi xarakterga egaligidir. U talabalarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish, muammolarni hal etish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuv zamonaviy mehnat bozorida talab etiladigan malakali kadrlarni tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

O'quv-uslubiy ta'minotning tarkibiy tuzilmasi

Zamonaviy o'quv muassasalarida o'quv-uslubiy ta'minot bir butun tizimni tashkil etadi. Uning asosini davlat ta'lim standartlari va o'quv rejalari tashkil etadi. Davlat ta'lim standartlari muayyan ta'lim bosqichida o'quvchi yoki talaba egallashi zarur bo'lgan minimal bilim va kompetensiyalarni belgilab beradi. O'quv rejalari esa fanlar tarkibi, ularning o'zaro bog'liqligi va o'quv yuklamasi hajmini aniqlaydi.

Fan dasturlari yoki sillabuslar o'quv fanining maqsadi, vazifalari, mavzulari, o'quv natijalari va baholash mezonlarini o'z ichiga oladi. Zamonaviy sillabus natijaga yo'naltirilgan bo'lib, unda talaba egallashi kerak bo'lgan aniq kompetensiyalar ko'rsatiladi. Bu esa ta'lim jarayonining shaffofligi va samaradorligini ta'minlaydi.

Darsliklar va o'quv qo'llanmalar o'quv-uslubiy ta'minotning asosiy vositalari hisoblanadi. Zamonaviy darsliklar ilmiy asoslangan, tizimli va vizual materiallarga boy bo'lishi kerak. Ular interfaol topshiriqlar, muammoli vaziyatlar va mustaqil ta'lim uchun yo'riqnomalarni o'z ichiga olishi lozim. Elektron qo'shimchalar, onlayn resurslar va multimedia elementlari bilan boyitilgan darsliklar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Metodik ko'rsatmalar o'qituvchilar uchun muhim ahamiyatga ega. Ular darsni tashkil etish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, baholash mezonlarini ishlab chiqish va mustaqil ta'limni yo'lga qo'yishda metodik yordam beradi. Metodik ta'minotning puxta ishlab chiqilishi pedagogik jarayonning sifatini belgilaydi.

Raqamli transformatsiya sharoitida o'quv-uslubiy ta'minot

Raqamli texnologiyalar ta'lim tizimini tubdan o'zgartirdi. Masofaviy ta'lim, onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va elektron kutubxonalar zamonaviy o'quv-uslubiy ta'minotning ajralmas qismiga aylandi. Raqamli vositalar ta'lim jarayonini individuallashtirish, talabalarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish hamda o'qituvchilarning metodik faoliyatini samarali tashkil etish imkonini bermoqda.

Elektron ta'lim resurslari talabalarga istalgan vaqtda va istalgan joyda bilim olish imkoniyatini yaratadi. Bu esa uzluksiz ta'lim tamoyilini amalda ro'yobga chiqaradi. Shuningdek, raqamli platformalar orqali o'quv natijalarini monitoring qilish va tahlil etish imkoniyati kengayadi.

Sun'iy intellekt asosidagi tizimlar individual o'quv trayektoriyalarini yaratish, adaptiv testlar tuzish va talabaning bilim darajasiga mos topshiriqlarni taqdim etish

imkonini bermoqda. Bu jarayon o'quv-uslubiy ta'minotni yanada takomillashtirishni talab etadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida o'quv-uslubiy ta'minotni rivojlantirish istiqbollari

O'zbekistonda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayoni o'quv-uslubiy ta'minotni takomillashtirish bilan uzviy bog'liq. Kredit-modul tizimining joriy etilishi, akademik mobillik dasturlarining kengayishi va xalqaro hamkorlikning rivojlanishi metodik ta'minot sifatiga yangi talablar qo'yimoqda.

Zamonaviy o'quv-uslubiy ta'minotni rivojlantirish istiqbollari raqamli pedagogikani keng joriy etish, fanlararo integratsiyani kuchaytirish hamda xalqaro standartlarga mos metodik komplekslarni ishlab chiqish bilan bog'liq. Kelajakda virtual va qo'shimcha reallik texnologiyalaridan foydalanish, ochiq ta'lim resurslarini kengaytirish hamda innovatsion metodlarni ommalashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy o'quv muassasalarida o'quv-uslubiy ta'minot ta'lim jarayonining ilmiy va metodik asosini tashkil etadi. Uning mukammalligi ta'lim sifatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Raqamli transformatsiya, innovatsion pedagogik yondashuvlar va kompetensiyaviy model sharoitida o'quv-uslubiy ta'minotni muntazam ravishda takomillashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar ushbu yo'nalishda muhim qadam bo'lib xizmat qilmoqda. Kelgusida ta'lim mazmunini xalqaro talablarga moslashtirish, raqamli pedagogikani rivojlantirish va metodik komplekslarni modernizatsiya qilish ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. – Toshkent, 2017.
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2019.
3. Ishmuhamedov R., Yuldashev M. Ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2017.
4. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
5. UNESCO. Education in a Digital World: Global Education Monitoring Report. – Paris, 2021.
6. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). The Future of Education and Skills 2030. – Paris, 2018.
7. Azimjon, A. (2025). LANGUAGES. ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF ONLINE LESSONS. TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR, 2(6), 603-606.